

Els reptes de la universitat avui. Respostes des de la Innovació Docent

Prevenió de la ceguesa de gènere en l'acció socioeducativa:
disseny i elaboració de càpsules multimèdia

Dra. Ainoa Mateos
Universitat de Barcelona
Facultat d'Educació
GID-InnovaSEIS
@AinoaMateos

TÍTOL DEL PROJECTE:

Prevenió de la ceguesa de gènere en els i les futures professionals de l'acció socioeducativa: disseny i elaboració de càpsules formatives multimèdia amb perspectiva de gènere* (INDOVIG 2021)

EQUIP DE TREBALL INTERUNIVERSITARI:

Coordinació (Ainoa Mateos. Universitat de Barcelona)

Membres Universitat de Barcelona:

Núria Fuentes; Carme Panchón; Gemma Crous; Julio Rodríguez; Maribel Mateo; Carmelita Lapadula.

Membres Universitat de Lleida:

Laura Fernández-Rodrigo, Aida Urrea, Eduard Vaquero, Arnau Erta.

*Ajuts per a projectes d'innovació per a la millora de la qualitat docent en matèria de violència de gènere (INDOVIG 2021).

Activitat finançada a càrrec dels crèdits rebuts del Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes e Igualdad, a través de la Secretaria de Estado de Igualdad

Objectiu del projecte

Dissenyar i desenvolupar
càpsules formatives
multimèdia amb perspectiva
de gènere en matèria d'acció
socioeducativa

Què entenem per perspectiva de gènere?

- La perspectiva de gènere és una **categoria analítica** o un posicionament crític de la **normativitat heterosexual i patriarcal**.
- Des d'aquest posicionament es **qüestionen els estereotips** per elaborar nous continguts que permetin incidir en l'imaginari col·lectiu (Liliana Hendel, 2017:15) dels futurs i de les futures professionals de l'acció educativa.
- El projecte que presentem s'emmarca en l'objectiu 5 (Igualtat de Gènere) dels ODS de l'Agenda 2030.

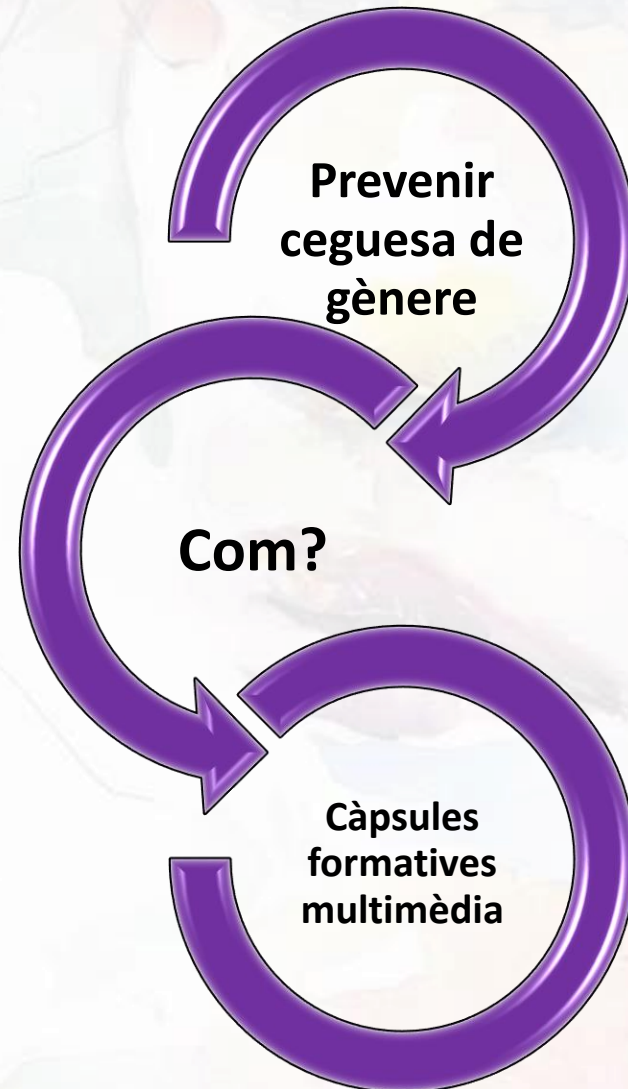
Per què introduir la perspectiva de gènere en la docència?

- La transversalitat de la perspectiva de gènere **és un principi d'actuació** que ha d'estar **en tots els espais públics**, inclosa la Universitat.
- Aquesta transversalitat implica **considerar no sols diferències intergènere sinó també intragènere**.
- La perspectiva de gènere ha de ser aplicada en la docència universitària (art. 28 Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva entre homes i dones. Al·ludeix a la **perspectiva de gènere en la formació de formadors**).
- Introduir la perspectiva de gènere en la docència **és una qüestió d'ètica i justícia social**.

Què suposa incloure la perspectiva de gènere en la docència?

- **No suposa una docència sobre les dones**, sinó una docència que considera el gènere i el sexe com a variables analítiques i explicatives claus (AQU, 2019).
- Docència **reconeixedora de la diferència**, però **no reproductora** de les desigualtats.
- Tània Verge i Teresa Cabruja (2017:7) "*que la naturalesa i les implicacions del gènere i la seva intersecció amb altres eixos de desigualtat s'incorporin en el currículum de totes les assignatures, defugint un tractament separat com un problema específic dins de les assignatures*".
- **Reporta beneficis a l'alumnat** més enllà de l'esfera acadèmica (AQU, 2019):
 - ✓ Estimula un *pensament crític*
 - ✓ Proporciona noves *eines per a identificar mites i estereotips*
 - ✓ *Qüestiona normes i rols socials* atribuïts als gèneres

Com i per què neix el projecte?

Dificultat de reconèixer i ser sensibles a les desigualtats de gènere (Trinidad Donoso i Ana Vázquez, 2013).

1. **Accions de primer nivell. Fet!**
2. **Accions de segon nivell. Repte!**

Assignatures implicades:

- Intervenció Educativa per a la Inclusió Social -IEIS- obligatòria del grau de pedagogia (UB)
- Atenció a l'Alumnat en Risc d'Exclusió Social -AARES- optativa del grau de Magisteri d'Educació Primària (UB)
- Acció Socioeducativa en Situacions d'Inclusió i Exclusió Social - ASSIE- obligatòria del grau d'educació social (UB)
- Didàctica de l'Acció Socioeducativa -DAS- obligatòria del grau d'educació social (UdL)

Què són les càpsules formatives multimèdia (CFM) amb perspectiva de gènere?

Les càpsules formatives multimèdia (CFM) amb PG s'han previst com una **síntesi audiovisual** dels **elements teòric-pràctics** que es desenvoluparan en cada bloc temàtic que l'alumnat pot consultar prèviament a l'inici del bloc, sent aquest, **com un "Spoiler"** d'allò que podran abordar en l'assignatura. No es tracta només d'anticipar alguns conceptes claus en aquest bloc de contingut, sinó de **plantejar qüestions a l'alumnat que li interpel·li a una reflexió crítica dels continguts amb visió de gènere.**

En aquest àmbit d'acció socioeducativa...
què he de considerar per intervenir amb perspectiva de gènere?

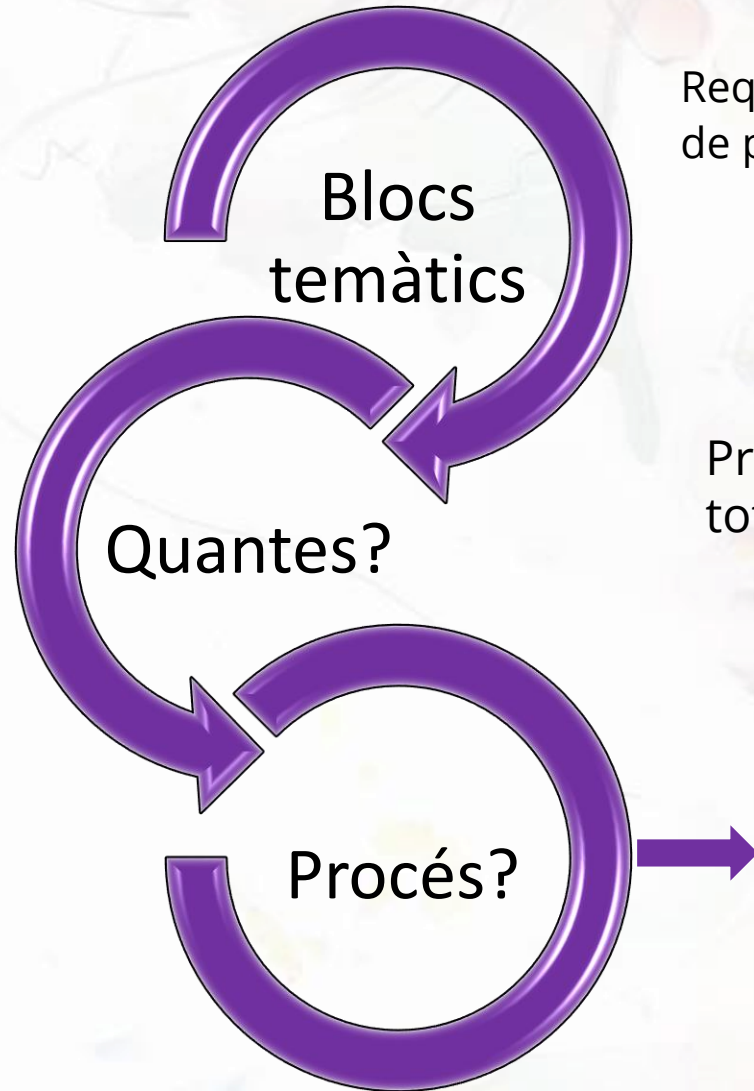

Per què és innovació docent?

- Combina la difusió breu de continguts educatius de la matèria mitjançant l'ús de les TIC.
- Es dirigeixen a facilitar els processos d'ensenyament-aprenentatge en el marc de l'educació superior, mitjançant un registre audiovisual i digital (Vidal et al., 2019).
- S'organitzen per unitats temàtiques (Penzo, 2010) i requereix: síntesi de les idees principals, la selecció d'unes referències, provocar preguntes i influir en les activitats d'aplicació.

NO SUBSTITUEIX EL CONTINGUT, EL PRESENTA... I APORTA UNA MIRADA CRÍTICA AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

Com es durà a terme?

Requereix: concreció d'idees principals, selecció de referències, incorporació de preguntes i influir en activitats d'aplicació (Penzo et al., 2010)

Previsió de dissenyar i elaborar un total de **7 càpsules** (3 min aprox.)

- Documentació (temàtica amb perspectiva de gènere)
- Guió de locució
- Guió gràfic (diversitat, inclusiu, etc.)
- Edició i grafisme
- Difusió

1. Perspectiva de gènere
2. Participació infantil i identitats de gènere
3. EAIA
4. Acolliment Familiar
5. Acolliment Residencial
6. Diversitat afectiva sexual
7. Menors migrats no acompanyats

Alguns elements que considerem pel disseny

- Càpsules en català (locució) / transcripció castellà
- Transcripció de la locució (per persones amb dificultats auditives)
- Inclusió i representació de la diversitat (multiculturalitat, diversitat, trencar mites i estereotips sexistes, etc.)
- Audiència (joves de grau i possibilitat de màster)
- Format de visualització de la càpsula (mòbil, tablet, pc, etc.).

Per concloure

- Ressaltar el **potencial educatiu** de les càpsules formatives com a micro-aprenentatge i la proximitat d'aquest format a l'alumnat universitari.
- No es tracta de "consumir" un vídeo d'idees bàsiques, sinó "visualitzar i sentir" **interpel·lar al pensament crític**, suscitar reflexions sobre el gènere en l'àmbit de l'acció socioeducativa.
- Les càpsules formatives multimèdia pretenen **interpel·lar a l'alumnat** i ajudar-los a **qüestionar-se si els contextos**, els serveis i la societat en general **atén aquesta perspectiva** de gènere o queda tot sobre el paper i allunyat de la pràctica real.
- La qüestió **no és sumar més contingut**, sinó *canviar la manera i la mirada* des de la qual el presentem.

Tenir present la perspectiva de gènere per a **prevenir en els i les futures professionals la ceguesa de gènere en els seus àmbits d'intervenció.**

THANK YOU

Contacte:

Dra. Ainoa Mateos

Universidad de Barcelona

Facultad de Educación

Correo: amateos@ub.edu

Grup Innovació Docent Consolidat InnovaSEIS

 @AinoaMateos

 <https://orcid.org/0000-0002-1159-9966>